

Твърде много имена на градове и села сочатъ разположение и свойство на мѣстността, напримѣръ: Проходъ, Просѣкъ, Сутѣска, Котелъ, Пещера, Въртопъ, Леденица, Дебъръ, Ръвеница, Струга, Сопотъ, Пешчаница и Каменица.

Въ славянскитѣ земи има обилни имена, по които можемъ предположи блатиста почва⁷. Други названия се отнасятъ до течението на рѣкитѣ, като Уще и Изворъ, което твърде често се срѣща. Сжщо тъй въ нѣкои имена сж посочени понѣкога пластове отъ руди. Както навредъ, така и у балканскитѣ славяни обикновени сж имената, които изразяватъ качества на почвата, напр., мокро поле, широка ливада, суха долина и т. н.⁸

Нѣкои имена сочатъ занятие на населението: Свинари, Говедари, Конюси, Рудари, Рибари, Уляри (пчелари), Лукари, Смоляри, Златари, Коняри, Соколаре, Паничаре, Седларево, Дърводѣля, Грънчарево, Кладоруби (дърводѣлци, срав. чешкото Kladruba), Сѣножешани, Плоторѣжци.

Много села сж получили името си споредъ външния видъ и нравствеността на жителитѣ си; често тия имена сж прѣкори или присмѣхи. Въ Чехия срѣщаме: Mokro-psy, Hrdlo-řezy, Kosmo-posy и т. н.; въ Полша: Wieloglowy и др. Въ следнитѣ примѣри се издава народниятъ хуморъ на Балканския полуостровъ: Мокро-сѣки, Люто-войци, Зло-кучене, Ядо-варци, Люто-главци, Дърво-гризци, Вълко-дери, Свилно-капе, Кѣкошо-главци, Бѣло-главци, Мокро-нози, Криво-гащане и мн. др.⁹

Твърде понятни сж ония названия, които сочатъ народност на жителитѣ¹⁰.

С. Отношения на славянитѣ къмъ туземцитѣ

Когато славянитѣ се преселили на полуострова, намѣрили го, макаръ и пустиненъ, но не безлюденъ. Никжде въ свѣта не се е случвало, щото покорениятъ народъ съвсемъ да изчезне, безъ да остави нито капка кръвь и нито дума въ езика на завоевателитѣ.

Отъ трако-илирийското коренно население сж останали сега само албанцитѣ, на брой 1,300,000 души. Презъ времената, когато славянитѣ сж се преселвали, по-големата частъ отъ тракитѣ била вече романизирана; само планинцитѣ сж оставали още при своитѣ предишни обичаи и езикъ.

Въ западна Родопа тогава още живѣли *беситѣ*, които дори християнското богослужение извършвали на своя езикъ. Никой не е оставилъ посочвания въ варварскитѣ времена, колко дълго е запазилъ между славянитѣ своята индивидуалностъ родътъ на беситѣ и кога сж замлѣкнали последнитѣ звуци на езика, на който жрецитѣ обявявали волята на боговетѣ на върха Гйозтепе.

Сапейтѣ, споредъ мнението на Шафарика, тъй сжщо издържали нашествието на славянскитѣ пълчища. При горна Струма около Нишава, София, Самоковъ и Кратово живѣе сега племето, наричано шопи, което се отличава отъ останалитѣ българи, както по характеръ и говоръ, тъй и по облѣкло и нрави. Изобщо българитѣ смѣтатъ шопитѣ простоватѣ, глупавъ народъ; а самитѣ шопи носятъ своето име съ известна гордостъ¹. Но едва ли Шафарикъ тукъ не грѣши. Древнитѣ сапей обитавали въ поморието, при долна Места, тогава, когато жилищата на шопитѣ отъ южна страна достигатъ не по-далечъ отъ Кратово и Самоковъ.

При изворитѣ на Брѣгалница въ северна Македония, въ мѣстността и сега още малко известна и прочута, още въ срѣднитѣ вѣкове подъ името *Пиянецъ* (Πιάνετς) живѣятъ българскитѣ *пиянци*. Въ тая сжща мѣстностъ живѣли нѣкога *пеонитѣ*. Вѣроятно между дветѣ племена сжществува родствена връзка².